

TIP ÇOCUK HAKLARI KOMİSYONU

ÇOCUK HAKLARI BÜLTENİ #6

Ayrımcılık, bireyleri ve toplumu derinden yaralayan bir sorundur. Çocukların ayrımcılığa uğramaması ve ayrımcılık yapmamaları için, aileden okula, medyadan devlet politikalarına kadar her alanda kapsamlı bir çaba gereklidir. Çocuklara kapsayıcılığı, eşitliği ve empatiyi öğretmek, daha adil, uyumlu ve barış içinde bir toplumun temelini atar. Ayrımcılığın olmadığı bir dünyada büyüyen çocuklar, farklılıkları zenginlik olarak gören, dayanışmayı benimseyen bir toplum inşa ederler.

Ayrımcılığa uğrayan çocuklar, kendilerini değersiz hisseder ve özgüvenleri zedelenir. Bu değersizlik hissi yaşam boyu sürebilir. Sürekli dışlanma, küçümseme gibi olumsuz tutumlara maruz kalan çocuklar kaygı bozuklukları, depresyon gibi sosyal ilişkilerine zarar verecek psikolojik sorunlar yaşayabilir, bazı çocuklar içe kapanırken, bazıları saldırgan davranışlar sergileyebilir. Ayrımcılığa uğrayan çocukların okul başarısı düşer, destek alamayanlar okul sisteminden uzaklaşabilir.

Ayrımcılıkla büyüyen ve bunu içselleştiren çocuklar yetişkin olduklarında topluma karşı güvensizlik geliştirir ve çatışmaya daha fazla meyilli olur. Eğitim ve iş hayatında fırsat eşitsizlikleriyle karşılaşan bireyler zamanla toplumdaki sosyal adaletsizliklerin bir parçası olur. Farklılıklara karşı empati geliştirmeyi öğrenemeyen bireyler güvensizlik ve düşmanlık hissettikleri toplumun bölünmesine neden olur.

İrk, etnik köken, sosyo-ekonomik sınıf, inanç, cinsiyet, cinsel kimlik, yönelim, dil, yaş, sağlık durumu ve gelişimsel farklılıklar gibi özelliklerinden dolayı çocukların ayrımcılığa uğramasının önüne geçmek, çocukları her türlü şiddet, ihmal ve istismar, ekonomik sömürüden korumak için mücadele etmeyi ilke ediniyoruz.

Ayrımcılık demokrasiyi ve toplumsal bütünlüğü zayıflatmaktadır. Bir demokraside tüm çocuklar güven duygusuyla büyümeli, özgürce yaşamalı ve birbirlerinin özgürlüğüne saygı göstermelidir. Bu bağlamda;

- Eğitim müfredatında farklılıkları kabul etmeyi, saygıyı ve empatiyi teşvik eden içeriklere yer verilmesi,
- Öğretmenlere, ayrımcılığı tespit etme ve önleme konusunda hizmet içi eğitimler verilmesi,
- Erken çocukluk döneminden itibaren farklılıkların doğal ve zenginleştirici olduğunu öğretebilecek eğitim ve etkinlik ortamlarının oluşturulması,
- Okullarda ve toplumsal ortamlarda ayrımcılığı önlemek için net kurallar belirlenerek uygulanması,
- Ebeveynlere çocuklarını ayrımcılık yapmamaya yönlendirmek ve onları korumak için bilinçlendirme eğitimleri verilmesi,
- Çocuklara yönelik farklı kültürler, kimlikler ve sosyal gruplara ilişkin olumlu medya içeriklerinin geliştirilmesi ve ayrımcılığı teşvik eden veya normalleştiren içeriklerin çocuklara ulaşmasının önlenmesi,
- Ayrımcılık mağduru çocuklar için rehberlik ve psikolojik destek hizmetleri sunulması gibi ayrımcılık karşıtı politikalar geliştirmeyi hedefliyoruz.

Çocuk Hakları Komisyonu

Genel Başkanımız Erkan Baş'ın 29 Kasım 2024 Bakırköy Adliyesi'nde Gerçekleştirdiği Basın Açıklamasından:

Türkiye'de yargının tarafsız, bağımsız olduğu, adil kararlar aldığına ilişkin algı yaratılmaya çalışılıyor. Bu insanlık dışı davayı takip etmek zorundayız. Çünkü saray yargılamalarında hukuka uygun karar verilmeyeceğini, gerçek suçluların cezalandırılmayacağını biliyoruz.

Bizler ülkemizin bu hale düşürülmesinin utancını, acısını yaşıyoruz. İnsanlık tarihinin en kötü örgütlenmelerinden birinin davasını takip ediyoruz. Daha yeni dünyaya gelmiş bebeklerin üç kuruş para için öldürülmesini kabul edemeyiz, normalleştiremeyiz. Bunların yaşandığı bir ülkede hayatın normal şekilde devam etmesini kabul etmiyoruz. Birkaç saat önce dünyaya gelmiş can yavrusuna bakıp ben bundan nasıl para kazanabilirim diyen insanların yan yana gelip çete kurduğu bir ülkeden bahsediyoruz. Bütün insanlığa sesleniyorum: Bunu nasıl vicdanınız kaldırıyor? Her şey gözümüzün önünde oluyor. Birkaç kişiye ceza verecekler, gerçek katiller üç kuruş kazanmak için gelecekte başka bebeklerin, başka anne, babaların hayatlarını karartmaya devam edecekler. Bunların yaşandığı bir ülkede biz insanız diye normal biçimde hayatımıza devam etmeyi biz kabul etmiyoruz.

Garibandır, onun arkasında kimse yoktur, zaten yoksul olmasa benim elime düşmezdi, varsın evladı ölsün ben bundan para kazanayım, nasıl olsa ağzını açıp hesap soracak kimsesi yok. Biz kimsesiz, çaresiz hissedenlerin çaresiz olmadığını göstermek için buradayız. Tüm yurttaşlara soruyorum: Devlet bir görev, yetki vermiş. Sağlık sisteminden sorumlu olduğun yerde günahsız yavrular para için öldürülüyor. Vicdan sahibi bir insan ben bu görevi başaramadım diye istifa etmez mi?

Komisyon Faaliyetleri:

3 Aralık Dünya Engelliler Farkındalık Günü: Tüm dünyada engelli bireylerin eşit yaşam haklarına dikkat çekmek için etkinliklerin yapıldığı 3 Aralık'ta Çocuk Hakları ile Engelli Hakları Komisyonları Erenköy İlçe Örgütü'nde farkındalık eğitimi düzenledi. Engelliliği oluşturan değişkenler, farklı engel guruplarındaki bireylerle doğru iletişim ile Marksizm ve engelli hakları mücadelesine ilişkin sunumlar Engelli Hakları Komisyonu adına Tanyel Süzer ve Uraz Aydın tarafından gerçekleştirildi.

Çocuklarla Gönüllü Çalışma Online Eğitim: Çocuklarla iletişim kurmak özen ister. He bu çocuklar ülke tarihinin en büyük yıkımlarından birine tanık olmuş, ailesini, yaşam alanlarını kaybetmiş, travma yaşamış çocuklar ise.

Partimizin genç üyelerinin oluşturduğu Tipli Öğrenciler 6 Şubat depremlerinde büyük bir yıkım yaşayan ve iki yıla yaklaşan süreçte hala konteynır kentlerde yaşamaya devam eden çocukların yeni yılını kutlamak için Hatay'a gitmeyi planladılar. Keyifli bir yeni yıl etkinliğiyle çocuklara hediyeler götürecek olan Tipli Öğrenciler 19 Aralık'ta çocuk hakları komisyonu üyesi Çocuk Gelişim Uzmanı ve Davranış Analisti Tanyel Süzer'in sunduğu çocuklarla gönüllü çalışmak ve travma yaşayan çocuklara doğru yaklaşım konusunda eğitime katıldılar.

Çocukları Ayrımcılıktan Uzak Tutmak İçin Bilgilendirme:

Ayrımcılık ülkemizdeki neredeyse tüm çocukların maruz kaldığı ve birbirini madur ettiği, hem bireysel hem toplumsal etkileri olan en önemli sosyal sorunlardan biri. Engelli çocuklar, göçmen çocuklar, queer çocuklar, yoksul çocuklar, çalıştırılan çocuklar, kırsalda yaşayan çocuklar, kimsesiz çocuklar, hasta çocuklar kısa, uzun, kilolu, renkli gözlü, kızıl saçlı... neredeyse tüm çocuklar bir yerde bir zaman ayrımcılığa, zorbalığa uğruyor, ötekileştiriliyor. Ve yetişkinler değişmediğinde çocuklar ayrımcılığı normalleştiriyor. Çocuk Hakları Komisyonu olarak çocuk hakları ihlaline neden olan, çocukların fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerine zarar veren ayrımcılık konusuna ilişkin farkındalık oluşturmak amacıyla çocukların korunmasına katkı sağlayacak bilgilendirme metnini parti üyelerimizle paylaştık.

Çocukları Ayrımcılıktan Uzak Tutmak

Ayrımcılık, bir kişiye ulusal, etnik veya sosyal köken, cinsiyet, dil, din, engellilik veya cinsel yönelim gibi kişisel bir özelliği nedeniyle kötü ve haksız davranılmasıdır.

Değerli yoldaşlar,

Çocukların ayrımcılığa uğramalarının önlenmesi ve ayrımcılık yapmamaları için yetişkinlerin sorumluluklarını aşağıdaki maddelerle özet olarak sunuyoruz:

- Hem kendi kültürel geçmişiniz ve kimliğiniz hem de farklı kültürler ve gruplar hakkında olumlu konuşmalar yapın. Toplumlara, gruplara ilişkin genelleyici ifadelerden kaçının.
- Çocuklar ebeveynlerin/yetişkinlerin davranışlarını taklit ederler. Bu nedenle ırk, cinsiyet ayrımcılığı gibi konulara yönelik konuşmalarınızda ve tutumlarınızda kapsayıcı olun.
- İnsanların fiziksel olarak farklı olduğu inkar edilemez. İnsanların engellilik, kronik hastalık ya da yaşlarına bağlı olarak sahip oldukları farklılıkların bir hata, yanlış, eksiklik olmadığını çocukların kabul etmeleri için fırsatları değerlendirin.
- Çocukların yanında misilleme yapmaktan ve saldırgan davranışlar sergilemekten kaçının.
- Çocuklarla klişeler hakkında konuşun ve bireylerin haklarına odaklanarak varsayımsal durumlara ilişkin fikir alışverişinde bulunun. Doğrudan ve dolaylı ayrımcılığa ilişkin örnekler göstererek çocuklara ne düşündüğünüzü, böyle bir durumda nasıl davranacağını sorun ve çözüm üretmesini teşvik edin.
- Çocukların çok kültürlü deneyimler yaşamalarına imkan yaratın.
- Adil bir toplumda ırkçılığın ve ayrımcılığın kabul edilemez olduğunu ve sessiz kalınmaması gerektiğini öğretin.
- Hiçbir çocuğun ayrımcılıkla tek başına mücadele etmek zorunda olmadığını, çocuklar ihtiyaç duyduğunda yanlarında olacağını belirtin.

TİP'lilere Sorduk

Parti üyelerimize ayrımcılıkla ilgili kişisel deneyimlerini ve ayrımcılıkla mücadeleye yönelik çözüm önerilerini öğrenmeye yönelik birkaç soru sorduk. Üyelerimizin cevaplarını aşağıda paylaşıyoruz:

1) Çocukken okulda hiç ayrımcılığa uğradınız mı? Evet ise, bu deneyimin sizin üzerinizde nasıl bir etkisi oldu?

Ayşe Muhterem Aydoğdu: Hayır

Aslıhan İşler Aydın / İstanbul-Şişli: Evet, farklı bir semte ve okula gittiğimde yaşadım bu durumu. Yeni sisteme uyum gösteremedim. Derslerde başarısız oldum. Arkadaş bulamadım. Kendime güvenimi yitirdim. Ama toplumsal eşitsizliğe ilgi duymak gibi bir artı ekledi hayatıma bu yaşadıklarım.

Onur Ozan Göger / Muğla-Bodrum: Bilemiyorum bu bir ayrımcılık mı ama; ilkokulda masanın üzerinde namaz kıldırılması ya da zorla dua ezberletilmesi (Kürt ve Alevi bir ailenin çocuğuyum)!

Damla Koç / İstanbul-Beykoz: Ben %76 engelliyim. Fiziksel olarak açıkçası bir problemim yok. Okuldan ziyade sağlık sorunlarımdan dolayı aile içerisinde ayrımcılığa uğradım. Ayrımcılık dışarıdan olduğunda eğer bize destek olan bir ailemiz varsa bir şekilde tolere edilebiliyor ama çocukken ailemizden gördüğümüz ayrımcılık daha uzun

vadede etkileyebiliyor çünkü engelli olalım ya da olmayalım belli bir yaşa gelene kadar ailelerimize bağımlıyız istesek de istemesek de. Ben de uzun vadede ciddi etkileri oldu (intihar girişimleri gibi) ve uzun yıllar tedavi gördüm ben bir şekilde aşabildim ama buna imkanı olmayan çok daha ağır hasta insanlar var.

Mehmet Gökhan Türkmen: Hayır.

2) Sizce bir toplumda ayrımcılığı önlemek için hangi adımlar atılmalıdır?

Ayşe Muhterem Aydoğdu: İlk eğitim yeri ailedir. Aileler, ayrımcılığın yanlışlığını çocuklarına anlatarak, ilk adımı atmalılar.

Aslıhan İşler Aydın / İstanbul-Şişli: Gelirde, eğitimde, sağlıkta eşit koşullar sağlamak: özel okulların özel hastanelerin, özel sitelerin olmayacağı bir sistem; Bütün doğa canlılarına eşit ve sağlıklı yaşama hakkının yasalarla korunacağı, toplumsal cinsiyet, sağlık, din, ırk, yaş, etnik grup farketmeksizin insanın kendini ifade edebileceği özgür bir yapı oluşturmak.

Onur Ozan Göger / Muğla-Bodrum: Toplumda şu an çok derin uçurumlar var, öncelikle ötekileştirilen, yok sayılan kültürlere gelişim olanağı tanınmalı. Milliyetçilik, din, cinsiyetçilik temelli görüşlerin toplumsal alandan kesinlikle uzak tutulması ve bu merkezlerde bu kavramların kişiye özel ve toplumsal çeşitliliği gösteren kavramlar olduğunun anlatılması öğretilmesi gerekli.

Damla Koç / İstanbul-Beykoz: Değişmeye önce kendimizden başlamamız gerekiyor. Daha çok gönüllü çalışma yapılmalı. Ve engelli bireyler, aileleri, yakınları özellikle bireylerin kendileri örgütlenerek bir bilinç oluşturulmalı. Ayrımcılığa ayak uydurup kendini küçük gören birisinin çevresinin farklı olması açıkçası bireyde çok bir etki yaratmıyor bu yüzden önce kendimiz değişmeliyiz.

Mehmet Gökhan Türkmen: Yaşanan örnekleri anında düzeltmek ve eğitim vermek.

3) Farklılıklara saygı duyulan bir toplumun diğer toplumlara göre avantajları nelerdir?

Ayşe Muhterem Aydoğdu: Yaşam konforu.

Aslıhan İşler Aydın / İstanbul-Şişli: Her düşünceden bireyin şiddetten ve nefretten uzak, bağımsız ve güvenli bir ortamda kendini keşfedeceği, hedeflerini belirleyip gerçekleştireceği bir toplum oluşturma imkanı.

Onur Ozan Göger / Muğla-Bodrum: Farklılarla kavga etmeyen onları ötekileştirmeyen, onların gelişimine izin veren bir yapıya sahipler ve buda bu toplumlara daha farklı konularla meşgul olma imkanı sunuyor yada sunar, bilimsel, teknolojik gelişmeler, eğitim sağlık alanında yaşanacak gelişmeler gibi...

Damla Koç / İstanbul-Beykoz: Daha yaratıcı, yenilikçi ve yaratıcı çözümler gelişebilir. Çünkü her farklılık yeni bir fikirdir kimsenin beyni aynı şekilde çalışmıyor. Ayrıca farklılıklara saygı duyulan toplumlar daha kapsayıcı olur ve insanlar arasında çatışma daha az yaşanır.

Mehmet Gökhan Türkmen: Çok seslilik zenginlik getirir. Özgür düşünce gelişir geliştirir.

TOPLUMSAL “ÇÜRÜME” VE “YOZLAŞMA” TÜRKİYE’DE ÇOCUK HAKLARI VE SINIF PERSPEKTİFİNDEN PSİKOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME

Özgür Atlas

Toplum, bir arada yaşayan bireylerin oluşturduğu bir yapı olarak, içindeki bireyler arasında kurulan ilişkilerle var olur ve bu ilişkilerin doğasında sınıfsal ayrışmalar, ekonomik ve politik güç dengeleri, toplumsal yapıyı şekillendirir ve bu şekillenme de hem bireylerin iç dünyaları oluşur hem de iç dünyadaki çatışma-problem ve ilişki alanlarına da derin etkiler yaratır. Bireylerin yaşamlarını ve ilişkilerini belirleyen bu en önemli ilişkilerin niteliği, özellikle sömürü ve eşitsizlikler, toplumsal yapıda derin yaralar açar ve bireylerin ruhsal dünyasında da ciddi parçalanmalara yol açar. Tıpkı organların canlı kalabilmek için sürekli işbirliği ve hareket içinde olması gerektiği gibi, akışkan olmadıklarında “ölüm” dediğimiz durum meydana geliyorsa toplumsalın içinde insanın da yaşadığı çağ, tüm özellikleriyle kendisine yansır. Bu yansıma da içinde yer aldığı sistem insanı büyüten-geliştiren ve ruhsallığına katkı sunan şekilden örgütlenebildiği gibi sistemin yarattığı eşitsizlikler-krizler-sömürü ve yabancılaşmayı büyüten ilişkilerle bireylerin iç dünyasında parçalanma, bölünme ve çürüme gibi psikolojik süreçlere yol açar. Birey, bu ilişkiler ağı içinde ya büyüme ve olgunlaşma yolunda adımlar atar ya da sınıfsal baskılar ve adaletsizlikler

sonucunda kendine ve topluma yabancılaşarak, toplumsal çürüme sürecinin bir parçası haline gelir. Toplumsal sistemde de, sınıfların birbirinden koparıldığı, emeğin sömürüldüğü ve eşitsizliklerin derinleştiği bu süreç, çürüme ve yozlaşma yolunu daha da genişletir, insanlar yabancılaşarak ruhsallıklarında yaşadığı gerilim-endişe ve parçalanma-bölünmeyi gündelik hayatlarına yansıtırlar. Bu karşımıza tam da karakterleri parçalanmış, ilişkileri bozulmuş, etkileşimleri azalmış ve toplumsallıktan kopmuş insanların varlığını sürdürdüğü bir yapılanma içinde herkesin bundan etkilenemediği bir sistem ortaya koyar. Sınıfı fark etmeksizin herkes bu çürüme-yozlaşma ve bozulmadan nasibini alır.

Bu meseleler toplumun yalnızca ekonomik ya da politik bir mesele ile başlıyor gibi dursa da aslında içten içe, elmanın içinde kurt misali, demirdeki pas, evdeki nem vb gibi çelişkiler tırmandıkça, belirginleştikçe toplumsalın içinde kendine yer bulur, bu olgunun aynı zamanda toplumun en savunmasız-dezavantajlı ve yetişkin bakımına-ilgisine ve dikkatine ihtiyaç duyan bebek-çocukları-engellileri doğrudan etkileyen bir sorun olarak karşımıza çıkar. Özellikle çocuklar, bu yozlaşmanın en ağır bedelini ödeyen kesimlerin en başında gelir.

Ülkemizdeki son dönemde yaşananları sıraladığımızda çocuk haklarının ihlali, ihmal ve istismar vakaları, kadına şiddet ve kadın cinayetleri, çeşitli alanlarda görülen hukuksuzluklar, toplumsal kamplaşma ve çatışmanın yoğunlaştırılma stratejileri, eğitimdeki "değişim" adı altında sunulan müfredat değişiklikleri ve erişilebilir-ulaşılabilir olmayan temel haklar, göçmenlerin durumu, yetersiz beslenme gibi konular, toplumsalın içinde bulunduğu sınıfların derin krizine dair derin çatışma kaynaklarıdır. Aslında çürüme-yozlaşma ve gericileşme diye nitelendirebileceğimiz sürecin pekiştiricileri olarak bu olgular toplumsalın içindeki çatışma kaynaklarını büyütüp derinleştirir. Savunmasız ve dezavantajlı bireylerin hayatlarına ihmal, istismar, şiddet, hak ihlali, adaletsizliğin sıradanlaşması, sıradanlaşan bir yabancılaşmış bilinci hayata sokar. Büyümenin yani insanlık kültürünün bir parçası olmanın önündeki engelleri artırır.

Emeğin ve hakların metalaştırılması da bu sürecin bir başka yabancılaştırıcı yada çürüten sonucudur. Çünkü sistemi oluşturan en temel çabanın insan eksenli değil de pazara-piyasaya uygun alınıp satılabilir birer mal gibi görmeye zorladığı sürece dönüştürür. Emeğin bu gaspı ve kişinin kendine yabancılaştırıcı yarılma-bölünme-parçalanma, sağlık, eğitim ve barınma gibi temel insan haklarını da erişilebilir, ulaşılabilir halden çıkarır. Piyasada ticarileşen emek aynı zamanda ruhsallığında kiralandığı çocukların hayatlarının ve büyümelerinin en büyük engeli haline dönüştürür.

Çocukların en temel hakları yaşam-eğitim-sağlık-barınma- güvenlik-temiz ve doğal çevre bazılarının yararlanabildiği bazılarının ulaşamaz olduğu eşitsizliği körükler. Bu süreç, emeğin yaratıcılık ve kendini gerçekleştirme aracı olmaktan çıkıp yalnızca bir kazanç aracına dönüşmesine ve temel hakların maddi güce bağlı ayrıcalıklar haline gelmesine yol açar. Sonuç olarak, bireyler kendi emeklerine, haklarına ve topluma yabancılaşırken, gelir eşitsizliği ve toplumsal adaletsizlikler derinleşir. Çocukların büyüme ve hayatta kalma pratiklerine darbeler vurur. Görece özgür ve demokratik ülkeler bunlara birazcık da olsa nefes aldırarak, temel hakları çocuklara ve ailelerine verirken; bizim gibi sorunlarını şiddet-güçle ve sermayenin komprador yapısı nedeniyle eşitsizliği daha perçinlenerek çözen; sömürünün çok hissedildiği, hakların ihlali ve istismarın kurumsallaştığı ve örgütlü kötülüğün çete-mafya ve kaba güç dengeleriyle palazlandığı bir yapıya dönüştüğü ülkelerde taciz, tecavüz, ihmal, istismar ve çürümenin sarıp sarmalandığı toplumsal ilişkiler açığa çıkar.

Kısaca, sınıfsal eşitsizliğin her derinleştiği durumlarda, sınıf çatışmalarının egemenlerin topluma bir şey veremedikleri dönemlerde, sermayenin el değiştirdiği ve egemen çıkarlar arasındaki kavganın her büyüdüğü ilişkilerde "Toplumsal çürüme veya sosyal çürüme bir

toplumun değerlerinde, normlarında ve kurumlarında yaşanan bozulmayı, zayıflama ya da aşınma halini ifade eder.” Diye tanımlanan olgu sistemin her tarafına bulaşır. Tabii sanki toplum bunu bile isteye yapar gibi bir algı sunar ama biz biliyoruz ki toplumsal yapı da sınıflar vardır ve bu zaten toplumsalın dinamiği, temeli ve çatışmanın başıdır. Egemen sınıfın etkili ve yetkili kişileri de artan-genişleyen ve büyüyen sınıfsal eşitsizlik koşullarında gerekli önlemleri alınmayıp, yeterince müdahale ve yöntemlerle önleyici-koruyucu yaklaşımlarla daha demokratik yöntemlerle çözmek istemediklerinde eşitsizlik-adaletsizlik ve kardeşlik yani burjuva ahlakı gözle görülür ve sınıfların bilinçdışı süreci anlaşılır hale gelir ve bireylerin üzerindeki derin ruhsal yaralar iyice kangrenleşir. Ancak bundan en çok da dezavantajlı konumda olan en ihtiyaçlı bireyler, çocuklar olduğu unutulmamalıdır. Hele ekonomik, politik istikrarsızlık bu durumları iyice perçinlendiğinde bu çürüme daha da hızlanır. Bu durum yalnızca bireylerin psikolojisini değil, toplumun kolektif bilinçaltını da işgal eder. Tuhaf ve problemlili davranışlar günlük yaşamın bir parçası haline gelir, travmalar normalleşir, insanlar hastalanmamak için savunma mekanizmalarına ve hatta kişilik bozukluklarına yönelir. Böylece ruhsal ve psikolojik sorunlar sokakta, iş yerinde ve evde kendini gösterir. Toplumun en temel yapı taşları olan insan ilişkileri, iletişim ve güven kangrenleşir; ilişkilerde bozulma kaçınılmaz hale gelir. Çocuklarını büyütemeyen, ona gereken dikkat- ilgi ve sevgi ortamı oluşturamayan yetişkinler dünyası oluşur.

Çocuk İhmal ve İstismarı: Görülmeyen Yara

Elindeki verileri egemen yapıya uygun açıklamayı seven ve olanı biteni inkar bile edemeyen Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, çocuk istismarı vakaları son yıllarda artış göstermektedir. Her yıl binlerce çocuk, fiziksel, duygusal ve cinsel istismara maruz kalmakta, bu da onların hem fiziksel hem de ruhsal gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. UNICEF’in raporlarına göre, Türkiye’de çocukların %25’i, yani her dört çocuktan biri, ihmal veya istismara maruz kalmaktadır. Bu istatistikler, yukarıda bahsettiğimiz etkinin, yani egemen sınıfların kendisi dışındaki toplumsala katkı ve alan açmamasının yarattığı çürümenin çocuklar üzerindeki yıkıcı etkisini gözler önüne sermektedir.

İstismarın yanı sıra çocuk ihmalinin de ciddi boyutlarda olduğu bilinmektedir. Türkiye’de birçok çocuk, temel ihtiyaçlarına ulaşamamakta; yeterli beslenme, güvenli barınma ve sağlıklı bir yaşam hakkından mahrum kalmaktadır. Sokak çocuklarının sayısındaki artış, uyuşturucu kullanımının düşmesi, sosyal hizmetlerin yetersizliği ve aile içi sorunlar yaygınlaşmakta ve egemen yapı bu sorunlara küçük ölçekte müdahaleyle çözümler bularak, yoksulluk üreterek, gizli işsizliği teşvik ederek, tüm sisteme ben size uygun bir toplumsal yapı kuracağım diye kandırmakta, sözlerle uyutmakta ve şükür-lütüf ve hizmet minnettarlığıyla ve yardımlarla kendine bağlamakta ve trajik sonu çatışma-gerilim ve şiddet sarmalını büyütmektedir. Bu kısır döngüyü üreten ve yayan bizzat egemen sistemin egemen sınıfın çıkarları olduğu ortadadır. Ama her seferinde yarattığı mağdurlarla krallığını sürdürmektedir. İhtiyaçlarıyla yönettiği toplumsal yapıyı kötürüm bırakmaktır.

Gericiliğin Genişlemesi: Eldeki Birkaç “Yeniliğin” Tasfiyesi

Türkiye’de eğitim sistemi, başlarda laikliği kavramsal olarak kabul etse de kendi sisteminin hiçbir zaman koruyucusu ve temel ilkelerinden biri haline getirmemiştir, bu yüzden de laiklik, ilk uzaklaştığı-vazgeçtiği bir yaşam ilkesine doğru evrilirken, özellikle son dönemde yaptığı değişikliklerin çocuklar üzerindeki etkileri de bizim açımızdan endişe verici boyutlara ulaşmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından uygulanan müfredatlar, çağdaş, bilimsel ve yaratıcı, eleştirel düşünceyi teşvik etmek; çocukları rızası olan, seçimler yapabilen, kararları olan özerk, bağımsız bireyler olarak gören çağdaş anlayışı benimsemek yerine, eşit yurttaş-vatandaş ve halkın bir parçası olarak görmekten uzaklaşan bir yapıya evrilmiştir. “Kul” ile “teba” arasında efendisine hizmetkar olmasının garanti altına alındığı, şükür etmesi gereken, verilenlerle yetinen, minnet etmesi gereken itaatkâr nesil olarak

kodlanmakta, kendi içine kapanması desteklenen, cinsel olarak kendi türünden (kadın-erkek) koparılıp, yabancılaştırılmasının yaygınlaştırıldığı ve kapalı-düzensiz bireyler olarak yetiştirmeye odaklanmaktadır. Bu durum, çocukların özgür düşünme becerilerini, sorgulama yeteneklerini ve toplumsal olaylara karşı eleştirel bir bakış açısı geliştirmelerini ezcümle insan olmalarını ve yaşamla bütünleşmelerini engellemektedir. Çocuğu büyük oranda ruhsal olarak hastalandırmaktadır.

Dahası çocukların inanç-his ve korkularının alt yapılarına nüfus ederek orada kendi özgür iradelerine göre seçemedikleri "dini" ya da ideolojik temelleri "dindar nesil" etrafında örgütlemeye çalışmaktadır. Tabi buralarda bilinçdışının ve bastırılanın geri dönüşü diyeceğimiz bir olguyla istismar, taciz ve hak ihlallerinin normalleştiğini, ensest, pedofili ve tecavüz vakalarıyla yetişkin sapkınlığının ergen ve çocuklara kadar indiği, çocukların daha da baskı altına alındığı, şiddetin normalleştiği bir süreç görülmektedir. Toplumun her yeri, gündelik hayat sıradan şekilde çocuğun istismar edildiği yetişkin dünyasının çıkarlarına kurban edildiği ritüellere dönüştürülmektedir. Tüm bu durumlar çocukların güvenli ve sağlıklı bir yaşam hakkının, sağlık, eğitim alma, barınma, güvenlik, temiz ve doğal kapsayıcı çevre-güçlü yönlerine uygun bağımsız yaşam hakkının ihlal edildiğini göstermektedir. Laik ve bilimsel eğitimden uzaklaşıldıkça, çocukların maruz kaldığı bu tür ihlallerin artması kaçınılmaz hale gelmektedir.

Yoksulluk ve Beslenme: Çocukların Temel İhtiyaçlarına Ulaşamaması

TÜİK verilerine göre, Türkiye'de 2023 yılı sonu itibariyle 22,2 milyon 0-17 yaş arası çocuğun 7,6 milyonunun görece yoksulluk sınırı yaşadığı belirtilmiştir. Çocukların %10'u ise, aşırı yoksulluk seviyesinde olup, temel ihtiyaçlarına dahi ulaşamamaktadır. Özellikle kırsal kesimlerde ve yoksul mahallelerde yaşayan çocuklar, yeterli ve dengeli beslenme imkanından mahrum kalmaktadır. Türkiye'de çocukların %23'ü, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre, yetersiz beslenme nedeniyle büyüme geriliği yaşamaktadır. Bu durum, yalnızca fiziksel gelişimlerini değil, aynı zamanda zihinsel ve bilişsel gelişimlerini de olumsuz etkilemektedir.

Açlık ve yetersiz beslenme, sadece fiziksel bir sorun değil; aynı zamanda çocukların ruhsal ve duygusal sağlığını da etkileyen bir faktördür. Çocuklar, bu koşullar altında büyüdüğünde, özgüven eksikliği, kaygı bozuklukları ve depresyon gibi ruhsal sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Yeterli besine ulaşamayan çocuklar, eğitimde de geri kalmakta, sosyal hayata katılımda zorluklar yaşamaktadır. Tebalaşması istenen, yardımlarla ve verilen zekatlarla yetinmesi gereken bir kitle elde bulundurarak oy deposu haline getirildiğinden çocukların kimliklerinin bozulması sağlandığından yetişkin dünyasının karakter-kişilik bozukluklarının temelleri atılmaktadır. Devşirilen bir kitle yardıma muhtaç bırakıldığında kendisine sunulana yetinmekte ve şükür ile suçluluk-değersizlik ve aciziyeti normalleştirmektedir. Tabi bu durumda yine ruhsallığını bağımsız yaşamaya dönüştüremeyen bir kitleyi oluşturmaktadır. Bozulma ve çürüme en çok çocukların yetişkin dünyasına duyduğu alanları genişletmekte, ergen-ergen nüfusun kendi bireysel çözümleri yetişkin dünyasının sınırlı alanlarını aşarak başka yerden şiddet sarmal oluşturmaktadır. Yetişkinlerin gençliğe karşı da üstten bakan, ihtiyaçlarına duyarsız, onları nesneleştiren ve mekanik bakan yaklaşımlarıyla parçalanma derinleşmektedir.

Çözüm: Kapsayıcı, Adil ve Erişilebilir Bir Toplum İnşa Etmek

Toplumsal çürümenin önüne geçmenin yolu, adaletin ve insan haklarının tüm bireylere ulaşmasını sağlamaktan geçer. Ancak bu adalet anlayışı, yalnızca mahkemelerde sağlanacak bir adalet veya egemen sınıfın bir gün sabah uyanıp yurttaşları için eşit-adil ve barışçıl şekilde inşa edeceğine inanarak değil; eğitimden sağlığa, sosyal hizmetlerden çocuk haklarına kadar her alanda kapsayıcı ve eşitlikçi bir yaklaşımla buna ihtiyacı olan

ve bunun bedellerini göze alabilenler tarafından inşa edilmelidir. Bugünün burjuva ahlaki ve temel çıkarları bunları kabul etmek istemese de bizler bu konuya yaklaşımında birkaç temel önermeden hareket edebiliriz.

1. Demokratik, Laik ve Bilimsel Eğitim
2. Çocuk Koruma Sistemlerinin Güçlendirilmesi
3. Yoksullukla Mücadele
4. Çocuk Haklarının Güçlendirilmesi

Sonuç

Toplumsal "çürüme", sınıfsal ayrışmalar ve ekonomik eşitsizlikler üzerine kurulu kapitalist düzenin kaçınılmaz bir sonucudur. Ancak bu sürecin en ağır bedelini ödeyenler, toplumun en savunmasız kesimleri, özellikle de çocuklardır. Sınıfsal eşitsizliğin derinleştiği ve toplumsal çürümenin hızlandığı bu ortamda, bireylerin kendilerine ve topluma yabancılaşması kaçınılmazdır.

Adalet ve hukuk, bireylerin yalnızca yasal güvencesi değildir; aynı zamanda ruhsal dengelerini de koruyan bir kalkan görevi görür. Demokratik burjuva hukuk sisteminin zayıfladığı, adaletin rafa kaldırıldığı bir toplumda bireyler güvende hissetmez ve bu güvensizlik derin ruhsal çöküntülere ve sorunlu yetişkin dünyasına yol açar. Çünkü adalet, yalnızca adliye koridorlarında değil, sokakta, okulda, evde, her yerde hepimize lazımdır. Adaletin yokluğu, bireylerde korku, öfke ve güvensizlik yaratır; bunlar birer travma olarak toplumsal belleğe kazınır. Bu tür bir ortamda, insanlar sağlıklı kalabilmek için patolojik savunma mekanizmalarına sığınır ve sonuçta ruhsal hastalıklar yaygınlaşır.

Bu yozlaşmış düzenin normalleşmesi, tıpkı kangrenleşen bir yaraya benzer; tedavi edilmediğinde çevresindeki tüm sağlıklı dokuyu da yok eder. Böyle bir toplumda ilişkiler çözülmeye başlar, güven duygusu yok olur ve insanlar birbirlerine yabancılaşır.

Toplumun en savunmasız kesimlerini korumak, adil ve eşitlikçi bir düzen inşa etmenin temel şartıdır. Türkiye'de çocuklar, toplumsal çürümenin ve yozlaşmanın en savunmasız mağdurları olarak acil müdahale beklemektedir. Çocukların haklarının, eğitimlerinin ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi, yalnızca geleceğe yapılacak bir yatırım değil; aynı zamanda toplumun sağlıklı, güvenli ve dayanışma içerisinde bir yapıya kavuşmasının da ön koşuludur. Toplumsaldaki bu çözümlenin önüne geçilmezse bağlayıcı olan bütün sözleşmeler meşruiyetini yitirir. İhmal, istismar ve taciz sıradanlaşır bunu doğru algılamamız gerekiyor.

Çocuklarımızın güvenli ve sağlıklı bir çevrede, özgürce düşünerek ve eşit haklarla büyüyecekleri bir Türkiye inşa etmek, özellikle sınıf temelli paradigmanın unutmaması gereken hepimizin sorumluluğudur. Çocukların haklarının güvence altına alındığı bir yapının inşası ve sınıf dayanışmasının güçlendirilmesi hayata girerse bireylerin ve toplumun sağlığı korunabilir, adalet ve eşitlik sağlanarak çocukların güvenli, sağlıklı ve özgürce büyüyecekleri bir gelecek inşa edilebilir. Bu mücadele, herkesin sorumluluğunda olan toplumsal bir görevdir. Bu kısır döngüden çıkış için herkes için adil ve eşit bir hukuk sisteminin tesisi, adaletin her bireye hakkıyla ulaşması ve herkesin nitelikli, bilimsel ve çağın gerektirdiği ruhsal, eğitsel ve koruyucu ruhsal tedavi, terapilere erişilir olması da sağlanmalıdır.

ŞİDDET TOPLUMUNDA ÇOCUK OLMAK

Serkan Yıldırım

Toplumun tüm katmanlarında şiddetin yaygınlaştığı ve olağanlaştığı düşüncesi epeydir zihinlerimizde yerleşmiş durumda. Şiddetin yaygınlaşmasının elbette kültürel, ekonomik ve hukuksal pek çok sebebi sıralanabilir. Hukuk sistemindeki çarpıklıklar ve yetersizlikler, eğitimle ilgili adeta kemikleşmiş sorunlar, çökmüş ekonomik sistemin bireyde yarattığı yoksulluk ve çaresizliğin oluşturduğu öfke gibi çok ciddi problemler şüphesiz şiddet ortamının oluşumuna katkı sağlamaktadır. Tüm bunların ötesinde ve üzerinde kapitalist düzen ve ataerkil toplumsal ve kültürel yapının ülkemiz özelinde şiddetin yaygınlaşması ve artması üzerine ciddi potansiyel yarattığı da kabul edilmesi gereken bir gerçekliktir. Güçlü olanın zayıf olana tahakkümü olarak tanımlayabileceğimiz “şiddet” kavramını “güçlü ile güçsüz arasındaki ilişkinin dinamikleri” açısından irdelediğimizde toplumdaki en güçsüz gruplardan biri olan çocukların şiddet yönünden sürekli risk altında olduklarını görürüz.

Günlük yaşamın her anında toplum tarafından içselleştirilmiş ve farklı ölçeklerde çocuğa yönelik şiddet örnekleriyle karşılaşırız. Anne-babanın sokakta çekiştirdiği ya da aşağıladığı bir çocuk görmek olağandır bu toplumda, okulda öğretmen ya da müdürün tokat attığı ya da arkadaşlarının önünde aşağıladığı çocuklara da tanımız hepimiz. Çalıştırıldığı iş yerinde tam bir sömürü altındaki çocuktan, tarikat evinde tecavüze uğrayan çocuğa kadar farklı şekillerde ve yoğunlukta çocuğa yönelik şiddet yaşantımızda yer etmiş değil midir bu ülkede?

Peki nedir çocuğa yönelik şiddet? Hangi eylemleri şiddet kapsamına alabiliriz, çocuğuna bağırarak ve aşağılayarak hitap etmeyi olağanlaştırmış bir ebeveyn içinde “çocuğa şiddet uyguluyor” diyebilir miyiz? yoksa “abarttığımız”ı düşünerek “anne-babadır ne var canım bunda” diyerek geçiştirmeli miyiz gündelik yaşamda sıkça karşılaştığımız durumları. “Eti senin kemiği benim...” anlayışı ya da “Hocandır, büyüğündür ne yapsa yeridir...”, Döver de severde...” cümlelerini komşumuzdan, ailemizden, arkadaş çevremizden sıkça duyarken “çocuğa şiddet” denildiğinde neyi anlamamız gerekir? Bu noktada elbette bir tanıma ihtiyacımız var, UNICEF ve BM tarafından yapılan en kapsayıcı tanıma göre “çocuğa yönelik şiddet; güven veya güç ilişkileri bağlamında, çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişmesi veya onuru açısından fiili veya potansiyel zararlar sonuçlanan her tür fiziksel veya duygusal kötü muameleyi, cinsel istismarı, ihmali veya ihmalkâr davranışı, ticari veya başka amaçlı sömürüyü kapsar.”

Görüldüğü üzere tanım çok geniş ve çocuğun onurunu örseleyici, psikolojik gelişimine zarar verici her türden davranış dahi şiddettir çocuk için. Biz sadece buzdağının en tepesindeki en ağır şiddet vakalarını konuşuyor ve ne yazık ki çoğu zaman magazinselleştiriyoruz. Toplum ve medya çocuk cinayetlerini, tecavüzlerini, suistimallerini sadece bir polisiye roman hazzı ile takip ediyor ve ranta çevirmeye çalışıyor. Oysa çocuğa yönelik şiddet toplumda o kadar yaygın ki, kendini en güvende hissetmesi gereken yerde, evinde bizzat ebeveyni tarafından uygulanan şiddete maruz kalan, en basitinden onuru, kişiliği örselenen, yüzbinlerce çocuk var bu ülkede! Evden çıkıp okuluna giden çocuk sanıyor musunuz ki “devlet” ve onun temsilcisi “öğretmen” tarafından hak ettiği şekilde korunuyor, kişiliğine ve biricikliğine saygı duyuluyor? En ufak bir farklılığa ve öznelliğe tahammülü olmayan bu kapitalist düzen ve toplum yapısının çocuklarımızın fiziksel ve psikolojik gelişimi açısından en iyiyi, en doğruyu sağladığını söyleyebilir miyiz? Bir sahiplik anlayışı üzerinden ve metalaştırılmış çocuğa bakış, erkek egemen kültür ile birleşince yaşamın her anında şiddete maruz kalan çocuklar olması kaçınılmaz. Bu yanlışı sağaltması ve toplumun geleceği olan ve gereğinde ebeveynin suistimalinden, ihmalden, istismarından dahi çocuğu koruması gereken devlet aygıtı, farklılığa, öznelliğe düşman, tek tipçi ve burjuva sermayenin egemenliğinde olunca ne yazık ki şiddet sarmalının kurbanı oluyor çocuklarımız.

Bu sömürü ortamda yetişen çocuklarımızın yetişkinliklerinde kendi çocukları üzerinden süreci devam ettirmeleri bir kısır döngü oluşmasını sağlayarak toplum ve ülke geleceği açısından büyük sorun oluşturuyor. Şiddete maruz kalan çocukların benlik algıları sağlıklı gelişmediğini, özsayıgılarının örselendiğini, şiddeti normalleştirme ve şiddet davranışlarını taklit etme yolunu seçebildiklerini öfke kontrol problemi, anksiyete, depresyon, madde bağımlılığı gibi pek çok psikolojik sorunlara yatkınlık gösterdiklerini, dolayısıyla iş hayatları ve sosyal ilişkilerinde sıklıkla sorun yaşadıklarını biliyoruz. Günlük hayatta, çarşıda, pazarda, iş yerinde karşılaştığımız örnekler, okuduğumuz haberler çocukluktan başlayan şiddet sarmalının toplumsal sonuçlarını teyit eder nitelikte.

Bu bağlamda toplumun çocukluk algısı ve çocuğa bakışındaki sorunlu yaklaşımın sağaltımı ülkenin geleceği ve sağlıklı bir toplum yapısının elde edilmesi yönünden bir mecburiyet. Çocuğun fayda sağlanacak ve sahip olunacak bir meta olarak değil toplumun, sevgi ve güven ortamında, farklılıklarına saygı duyulan bir birey olarak gelişmesini sağlamak üzere aileye emanet ettiği bir birey olarak görülmesi sorunun temelden çözümüne katkı sunacak bakış açısı değişimini sağlar. Bu bakış açısı değişimini eğitim yoluyla gerçekleştirmek ve gerektiğinde bu bakış açısı (toplum tarafından çocuğun aileye emanet edildiği) kapsamında çocuğun üstün yararı gözetilerek hukuksal yönden ve asla taviz vermeden çocuğu korumak için gerekli düzenlemeleri yapmak zorunluluktur.

Bilinçli bir ideolojik tercih olarak eğitimsizlikten, emeğin sömürsünden, inanç suistimalinden beslenen iktidarın; çocuklarımıza uygulanan şiddetin, benlik algısı ve özsayıgısı örselenmiş, şiddete meyilli, kendini var etmek yerine bağlılık ve itaat kültürünü özümsemiş, zulme boyun eğen bireylerden oluşan bir toplum meydana getirdiğini kabul etmesi ve bu durumu sorunsallaştırması elbette beklenemez.

Çocuğa bakışı sorunlu toplumsal-kültürel yapıdan ve baskıcı kapitalist düzenden beslenen şiddet ortamının sadece yasal düzenlemeler ile bugünden yarına değişmesini beklemek elbette gerçekçi değildir. Sorunun kökten çözümünü sağlayacak yaklaşım; bireyselleşmenin ortadan kalktığı, kolektif yaşamın hayata geçirildiği, emeğin sömürülmediği bir düzende çocukların ailelerin sahip olduğu, sermayenin ihtiyacı olan metalar olarak değil tüm toplumun ortak mirası olarak görüldüğü ve tüm farklılıklara saygı duyularak yetiştirildiği düzenin kurulmasıdır. Adil, mutlu, özgür ve kardeşçe bir yaşam kurmak için mücadele etmek şiddet mağduru tüm çocuklara karşı sorumluluğumuzdur.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINDAN YILBAŞI YASAKLARI

Havva Zenginler Kaya

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), özel okullarda yapılacak yılbaşı kutlamaları için talimat gönderdi; “Türkiye’nin örf, âdet ve geleneklerine uygun milli değerlerle uyumlu kutlama yapılsın” içeriğindeki yazıda, özel okullarda veya kurumlarda düzenlenecek etkinliklerin “Türkiye’nin örf, âdet ve geleneklerine uygun olarak düzenlenmesi, yapılacak faaliyet ve konuşmaların öğrencilere milli kültürü tanıtmayı, etkinlik programlarının milli, manevi değerleri benimsetecek ve yüceltecek şekilde hazırlanması, milli kültür ve değerlerle uyumlu olmayan etkinliklere yer verilmemesi” istendi.

16 Şubat 2024 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete’de yayımlandı. Yönetmelik değişikliğinde, okullarda Noel, Paskalya, Cadılar Bayramı kutlamalarının “milli ve kültürel değerlere aykırı, öğrencilerin psikososyal gelişimlerine katkı sağlayamayacak etkinlikler” olarak değerlendirilip okullarda kutlanması yasaklanmıştır. Bu yasaklar 2024-2025 Eğitim Öğretim yılında da devam etmektedir. MEB tarafından özel okullara gönderilen yazıda; Noel çağrışımı yapan figürlerin öğrenci çalışmalarında, panolarda ve etkinliklerde kullanılması yasaklanmıştır. ‘Noel Çağrışımı’ olarak görülen figürler: Noel Baba, geyik, kızak, çorap, şömine vb. olarak tanımlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın Özel Öğretim Yönetmeliğinde yapmış olduğu değişiklik T.C. Anayasası’nın 24. Maddesi Din ve Vicdan Hürriyetine aykırı kararlar alınmaktadır. Son 15

yılda ÷lkemize gelen Suriyeli, Afgan, Pakistanlı öğrencileri eğitim sistemine dahil edebilmek için kapsayıcı eğitimi benimsediğini iddia eden Milli Eğitim Bakanlığı'nın, getirdiğı bu yasaklar ile sadece aynı dine mensup azınlıklarla bütünleşmeyi hedeflediğı; farklı inançlara sahip ve yüzlerce yıldır bu topraklarda yaşayan azınlık yurttaşların kültürlerini tamamen yok saydığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin "milli, manevi değerleri benimsetmek ve milli kültürü tanıtmaya" gerekçesiyle yılbaşı kutlamalarına yasaklar getirirken 18 Aralık 2023 bütçe görüşmelerinde "Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2023 yılı itibarıyla geçerli 2 bin 709 tane protokolümüz var. Bunların içerisinde sizin 'tarikat, cemaat' dediğiniz, bizim 'STK' dediğimiz yapılarla toplasanız 10 tane protokolümüz vardır. Onlarla protokol yapmaya da devam edeceğiz" şeklinde açıklamada bulunmuştur. Milli Eğitim Bakanı'nın "tarikat ve cemaatlerle protokol yapmaya devam edeceğiz" itirafından sonra özel okullara getirilen yasaklar Türkiye'de Eğitimin laik ve bilimsel bir eğitim anlayışından uzaklaşıp tarikat ve cemaatlerin kontrolünde belirlenen ayrıştırıcı ve dindar bir eğitim sisteminin uygulandığını açıkça söylenebilir.

Türkiye İşçi Partisi olarak, eğitim sistemimizin milyonlarca çocuk ve gencin tüm gelişim alanlarında potansiyellerini en üst seviyeye çıkartabilen, bilimsel bilgi ve yöntemlerle çocuk ve gençleri yaşam boyu öğrenmeye hazırlayan, eleştirel, sorgulayan, özgüveni yüksek, evrensel ahlaki değerleri benimseyerek topluma fayda sağlamayı hedefleyen bireyler yetiştirmeyi ilke edinmesi gerektiğini savunuyoruz. Milli Eğitim Bakanı'nın sahip olduğu yetkileri kullanarak kendi inançlarını ülkenin geleceğı olan çocuklara ve gençlere tarikat ve cemaatler aracılığıyla dayatmasını hiçbir koşul altında kabul etmiyoruz. Devletin bütün kurumlarına girmiş cemaat ve tarikat yapılarının temizlenmesi, eğitim sisteminin bilimsel ve laik temellere sahip olmasını sağlamak için tüm gücümüzle mücadele edeceğiz.

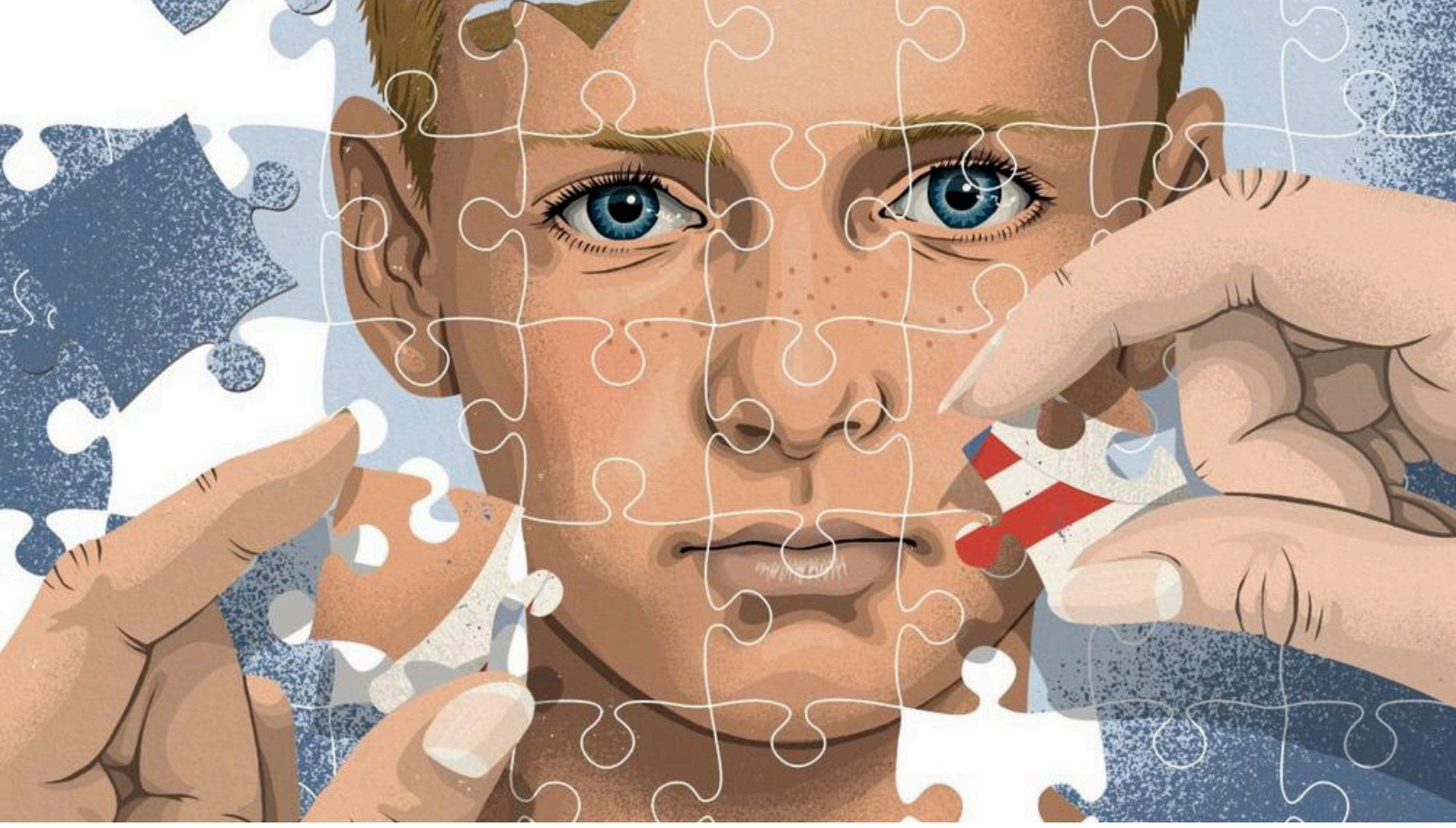
Kaynakça:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/02/20240216-2.htm>

<https://ookgm.meb.gov.tr/www/ozel-ogretim-kurumlari-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik-resmi-gazetede-yayimlandi/icerik/1985>

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

<https://www.evrensel.net/haber/505963/milli-egitim-bakani-tekin-tarikat-ve-cemaatlerle-protokol-yapmaya-devam-edecegiz>

ÇOCUKÇULUK: HUKUKTA ÇOCUKLARA KARŞI AYRIMCILIK NASIL GERÇEKLEŞİYOR?

The Conversation

Yazar: Rebecca Adami

Çeviri: Tanyel Süzer

Bazı eylemler yalnızca 18 yaşın altındaki kişiler tarafından işlendiğinde suç olarak kabul edilir. Bu durum sadece alkol içmek gibi eylemleri kapsamıyor. Örneğin, bazı ABD eyaletlerinde, çocukların evden kaçması ya da ebeveyn otoritesine tekrar tekrar itaatsizlik etmesi yasa dışıdır. Bu davranış “düzelmelik” (incorrigibility) olarak adlandırılmaktadır. Bir mahkeme bir çocuğun düzelmeli olduğuna karar verirse, çocuğa uygulanabilecek yaptırımlar arasında bir gençlik tesisinde gözaltında tutulmak da bulunmaktadır.

Birçok ülkede, yetişkinlerin diğer yetişkinlerden gördüğü şiddete karşı yasal başvuru yolları varken, çocuklar için böyle bir korumanın yetersiz olması endişe vericidir. Dünyada 130'dan fazla ülkede çocuklar, fiziksel cezaya karşı tam koruma hakkında yoksundur. İngiltere’de, ebeveynlerin “makul bir ceza” olarak kabul edilebilecek şekilde çocuklarını dövmesi yasal olarak mümkündür. Bu tür eşitsiz bir muamele, çocuklara yönelik önyargı ve ayrımcılık anlamına gelen “çocukçuluk” (childism) kavramına örnektir.

Sorunun tanımlanması

“Çocukçuluk” (childism) kavramı, 1975 yılında psikiyatristler Chester Pierce ve Gail Allen tarafından kullanılmış ve çocuk karşıtı tutumlar ve uygulamalar nedeniyle oluşan evrensel baskıyı tanımlamıştır. Pierce ve Allen, çocukçuluğun “herhangi bir yetişkinin herhangi bir çocuktan üstün olduğu varsayımının otomatik kabulü” olduğunu savunmuşlardır.

2012 yılında, psikanalist Elisabeth Young-Bruehl’ün Çocukçuluk: Çocuklara Karşı Önyargıyla Yüzleşmek (Childism: Confronting Prejudice Against Children) adlı kitabıyla bu terim daha

da popüler hale gelmiştir. Young-Bruehl, çocukçuluğun, ırkçılık, cinsiyetçilik ve homofobi gibi diğer önyargılarla birlikte ele alınması gerektiğini öne sürmüştür.

Kadınların erkeklere göre aşağı olduğu fikri ya da ırkla ilgili varsayımlar, çocukların yetişkinlere göre aşağı olduğuna dair fikirleri beslemektedir. Bu önyargılar, kimin rasyonalite, mantık ve otoriteye sahip olduğu ya da kimin olmadığı konusundaki varsayımlardan kaynaklanır. Bu önyargı, çocukların dinlenmesinin ve ciddiye alınmasının önünde bir engel oluşturur.

Bir çocuk birden fazla temelde ayrımcılığa maruz kalabilmektedir. Çocuğun yaşı, ırkı, cinsiyeti, sınıfı, engellilik durumu, dili ve cinsel yönelimi, okulda haklarını veya toplumsal kurumlara erişimini engelleyebilir.

Kanunların adaleti sağlaması, yasaların uygulanmasında insanların eşit muamele görmesi ve kırılğan bir grup olarak çocukların yeterince korunması gerektiğine dair beklentiler, çocukçuluk anlayışının varlığıyla çatışabilir.

Hukukta Çocukçuluk

Çocuk hakları uluslararası hukukta düzenlenmiştir. En yaygın olarak bilinen, 1989 yılında kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'dir (CRC). Ancak, sözleşme, belirttiği hakların ırk ve cinsiyet gibi faktörler temelinde ayırım gözetmeksizin her çocuğa uygulanması gerektiğini ifade ederken, çocuklara yönelik ayrımcılığı tanımlamaz veya ele almaz. Bu durum, diğer temel insan hakları sözleşmeleriyle çarpıcı bir tezat oluşturmaktadır. Örneğin, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına Dair Sözleşme, başlığında da belirtildiği gibi, ırksal ayrımcılığı ele alır; Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair Sözleşme ise cinsiyet temelli ayrımcılığı konu alır. Ancak çocuklara yönelik yaş temelli ayrımcılık göz ardı edilmiştir.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, çocuğun yüksek yararının hukuki ve idari işlemlerde birincil öncelik olması gerektiğini belirtir. Ancak çocuğun yüksek yararı genellikle ilgili yetişkinlerin ve onların çıkarları doğrultusunda tanımlanır. Örneğin velayet davalarında, genellikle ilgili yetişkinlerin hakları öncelikli olarak ele alınmaktadır. İsveç'te yapılan araştırmalar, çocukların refah desteği hakkının çoğunlukla ailedeki yetişkinlerin taleplerine göre belirlendiğini ortaya koymuştur.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, ayrıca, çocuklarla ilgili konulara karar verilirken "çocuğun gelişen kapasitesinin" dikkate alınması gerektiğini belirtir. Ancak bu durum, bir çocuğun olgunlaşmamış ya da hayatına dair söz söylemeye hazır olmadığı düşünüldüğünde, onların kendi hakları konusundaki seslerini susturabilir.

Bununla birlikte, çocuklara karşı ayrımcılık yapmamak, onlara yetişkinlerle tamamen aynı şekilde muamele etmek anlamına gelmez. Bu tür bir biçimsel eşitlik çocuklar için adaletsiz olabilir, çünkü çocukların özgün durumları yetişkinlerden farklıdır. Bunun anlamı, örneğin, bir çocuğun kendisini etkileyen konularda söz hakkına sahip olmasının sağlanması ve görüşlerinin yalnızca bir çocuk tarafından dile getirildiği için göz ardı edilmemesidir.

Çocuklara yönelik ayrımcılık, kesişimsel bir perspektiften ele alınmalıdır. Bu, bir çocuğun yaşının yanı sıra ırk ve cinsiyet gibi diğer faktörlere dayalı olarak aynı anda nasıl örtüşen ayrımcılıklar yaşayabileceğini dikkate almak anlamına gelir. Hükümetler, çocuk haklarının insan ihtiyaçlarının merkezinde yer aldığını kabul etmelidir.

Kaynak:

<https://theconversation.com/childism-how-discrimination-against-children-plays-out-in-law-199454>

FARKLILIKLARLA BÜYÜMEK TÜM ÇOCUKLAR İÇİN!

Tanyel Süzer

Toplum olarak, hepimizin ortak bir hayali var. Ya da olmalı. Olması gerektiğine inanıyorum! Adil, eşit ve tüm çocukların kendini özgür, huzurlu hissedebileceği bir dünya. Ne var ki, özel eğitim alanında çalıştığım ve gönüllülük yaptığım süreçte özellikle özel gereksinimli çocuklar ve aileleri için bu hayalin ne kadar uzak olduğuna çokça tanık oldum. Ayrımcılığa uğrayan özel gereksinimli çocuklar eğitimden yeterince faydalanamıyor, sosyal hayata katılamıyor ve en kötü senaryoda toplumdan soyutlanarak yaşıyor. Ancak dikkatten kaçmaması gereken bir durum var ki özel gereksinimli çocukların maruz kaldığı ayrımcılık sadece onları değil, tüm çocukları etkiliyor. Çünkü çocuklar çevrelerinden ve yaşadıkları deneyimlerden öğreniyor ve gelişim sürecinde farklı özelliklere sahip akranlarıyla bir arada olamayan çocuklar pek çok sosyal, duygusal ve bilişsel beceriyi kazanamadan büyüyor. Bununla birlikte engelli bir akranının dışlandığını ya da zorbalığa uğradığını tanık olan çocukların adalet duygusu da zedeliyor.

Çocukların gelişim sürecinde empati kurma ve problem çözme gibi karmaşık becerileri kazanmalarında en önemli etkenlerden biri farklılıkları kabul etmeyi öğrenmeleridir. Farklılıklardan öğrenen çocukların daha anlayışlı, daha yaratıcı ve daha adil bireyler olduğunu söylemek mümkün. İşte tam da bu nedenle, her çocuğun eşit eğitim imkanlarına sahip olması, birlikte oyun oynayabilmesi ve toplumsal hayata katılabilmesi herkesin sorumluluğu olmalı. Ne yazık ki ülkemizde bu konuda özel gereksinimli çocukların aileleri tek başlarına mücadele etmek zorunda kalıyor. Özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynler bir taraftan çocuklarının okullara kabul edilmesi için yasal haklarının peşinde koşarken bir taraftan da çocukları parklarda oynayabilsin, toplumsal ortamlarda çocuklarıyla özgürce hareket edebilsinler diye büyük bir direnç göstermektedir. Bu zorlayıcı, yıpratıcı mücadelede çoğu zaman çocuklarıyla birlikte ebeveynler de ayrımcılığın mağduruna dönüşmektedir.

Şehirlerde bu mücadele bir nebze daha görünür ve organize bir şekilde ilerleyebiliyor. Dernekler, vakıflar, sosyal sorumluluk projeleri ile yürütülen farkındalık çalışmalar, daha fazla bilinçli bireyin özel gereksinimli çocukların ve ailelerin yanında durmasını, onlara destek sunmasını sağlıyor. Ancak kırsal bölgelerde durum daha zor. Daha geleneksel ve kadercı tutumlar, bilgi ve bilinç eksikliği, kaynakların sınırlılığı ve hizmetlere erişimde yaşanan zorluklar ile toplumdaki ön yargılar, kırsal bölgelerde özel gereksinimli çocukların tamamen izole edilmesine neden olabiliyor.

Çevremde pek çok kişinin engelli çocukların ve yetişkinlerin eşit haklara sahip olduklarını savunacağını biliyorum. Ancak insanların kendi alışkanlıklarını değiştirmek yerine toplumun kendiliğinden değişmesini beklediğini de görebiliyorum. Özel gereksinimli çocukların uğradığı ayrımcılığın sonlanması, tüm çocukların farklılıklarıyla zenginleştiği, kapsayıcı bir toplum oluşturabilmek için hepimize sorumluluk düşüyor. Özel günlerde sevgi, şefkat, merhamete dayalı paylaşımlar yapmak bilinçli, hak temelli bir farkındalık eylemi olmuyor ne yazık ki. Ya bizim de başımıza gelirse diye değil, kendimiz için istediğimiz, hayal ettiğimiz her hakka bizden farklı olan herkesin de sahip olması gerektiği bilinciyle savunuculuk yapmak gerekiyor. Özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarını bir yardım olarak değil, engelinin neden olacağı dezavantajları ortadan kaldırmak ve mümkün olan en eşit koşulları sağlamak için talep etmeliyiz. Çocuklarının hakları için söz söyleyen ailelerin seslerini duymalı, tüm çocukların eşit ve birlikte yaşayacağı toplumu oluşturmak için dayanışmayı öğrenmeliyiz.